

[Hem](#) > ... > [Penningfordringar](#) > [Säkra Tillgångar I Andra EU-länder](#) > [England and Wales](#)

Säkra tillgångar i andra EU-länder

England och Wales

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Vad finns det för olika former av säkerhetsåtgärder?

I England och Wales har domstolarna, både enligt del 25.1.1 i civilprocessreglerna (*Civil Procedure Rules*, nedan kallade *CPR*) och enligt deras egen territoriella behörighet, rätt att besluta om interimistiska och/eller säkerhetsåtgärder för att skydda en parts intressen, antingen i en tillgång eller i en talan. Dessa rättsmedel är tillgängliga under hela rättsprocessen, och till och med före en rättsprocess inleds. Det rör sig om rättvisa rättsmedel i så mening att domstolen har rätt att själva fatta lämpligt beslut. Principerna för att bevilja åtgärderna fastställdes i den prejudicerande domen i målet *American Cyanamid Co mot Ethicon*[1]. Enligt del 25.1.1 i *CPR* kan domstolen utfärda

interimistiska förelägganden,

interimistiska förklaringar,

beslut om egendom som gör det möjligt att sälja, bevara, inspektera, överlåta förvaltningen av eller förskottsbeta egendomen,

beslut om tillträde till mark eller byggnader,

beslut om att överlämna varor,

beslut om frysning, eller beslut om att en part ska lämna information om var den egendom eller de tillgångar finns som omfattas av beslutet om frysning,

beslut om husrannsakan,

beslut om utlämnande av handlingar eller inspektion av egendom innan en fordran anmäls – dessa kan riktas mot antingen motparten eller en annan part,

beslut om interimistisk förskottsbetalning av skadestånd som domstolen ännu inte har beviljat,

beslut om inbetalning till domstol i avvaktan på att rättsprocessen ska slutföras,

beslut om redovisning av pengar,

beslut i samband med immaterialrättsliga tvistemål.

Domstolarnas rättspraxis har också gett upphov till vissa interimistiska åtgärder, inte minst s.k. *Norwich Pharmacal*-beslut och förbud mot att väcka eller fullfölja en talan (*anti-suit injunctions*). *Norwich Pharmacal*-beslut syftar till att tvinga en tredje man att avslöja detaljer om någon som har begått ett fel så att käranden kan väcka en namngiven talan mot denne – dessa beslut används ofta i samband med företagsbrott. Förbud mot att väcka talan syftar till att förhindra en part från att väcka en talan i utlandet när detta skulle ta sig uttryck i en förödmjukande eller kränkande talan eller strida mot rättssäkerheten. Domstolen kan dessutom utfärda en

förklaring om hur lagen ska tolkas, eller hur avtalsvillkor som är föremål för en rättstvist ska tolkas.

Ett föreläggande är ett domstolsbeslut om ålägger en part att vidta vissa åtgärder eller avstå från att vidta vissa åtgärder. Ett interimistiskt föreläggande är ett beslut som meddelas före rättegången. En kändande kan försöka att skydda sin ställning i rättsprocessen, eller till och med innan processen inleds, genom att ansöka om ett interimistiskt föreläggande för att förhindra att svaranden agerar på ett sätt som skulle skada kändanden.

Om det finns risk för att svaranden kommer att vidta åtgärder för att förstöra bevis eller hindra en dom som kändanden erhållit kan kändanden även ansöka om två särskilda typer av förelägganden. Det rör sig dels om ett beslut om husrannsakan, dels om ett föreläggande om frysning. Genom ett föreläggande om frysning förbjuds svaranden att förfoga över sina tillgångar eller föra ut dem ur jurisdiktionen.

Om kändanden begär betalning av en summa pengar (t.ex. för en skuld eller ett skadestånd) kan domstolen förordna att svaranden ska göra en tillfällig förskottsbetalning av en summa som svaranden i slutändan kan tvingas betala, för att undvika problem för kändanden till följd av att det tar tid att erhålla dom.

Även om fordran avvisas och kändanden förpliktas att betala rättegångskostnaderna löper svaranden risk för att beslutet om kostnader inte kan verkställas. För att skydda svaranden får domstolen under vissa omständigheter förordna att kändanden ska ställa säkerhet för kostnader, vanligtvis genom att betala in en summa pengar till domstolen.

High Court har befogenhet att bevilja interimistiska åtgärder till stöd för en rättsprocess i en annan jurisdiktion om detta är lämpligt. Den kan även bevilja ett "globalt föreläggande om frysning" som gäller tillgångar i andra jurisdiktioner.

[1] [1975] 1.504

2 Under vilka förutsättningar kan säkerhetsåtgärder beslutas?

2.1 Förfarandet

Förelägganden (inklusive beslut om husrannsakan och förelägganden om frysning)

Enligt del 25 i CPR måste alla ansökningar om interimistiska åtgärder göras till den domstol som prövar, eller ska pröva, målet. Vissa förelägganden, särskilt de som har ett internationellt inslag, får endast utfärdas i *High Court*, medan andra kan utfärdas i en grevskapsdomstol (*county court*). I *High Court* kan förelägganden utfärdas på vanligt sätt eller via de olika lokala domstolar som prövar ansökningar om förelägganden eller deras tjänster utanför kontorstid – detta är ofta relevant när det gäller förelägganden för att stoppa tidningar från att publicera en artikel, eller för att stoppa inrikesministeriet från att genomföra utvisningar.

Det allmänna kravet är att ansökan ska göras via ett ansökningsmeddelande (blankett N244) och att detta ska åtföljas av ansökningsformuläret, en vittnesutsaga till stöd för ansökan, edsvurna skriftliga vittnesmål och ett beslutsutkast. Beslutsutkastet måste innehålla ett s.k. *cross undertaking in damages*[2] (dvs. ett åtagande om att rätta sig efter domstolens beslut för den händelse denna senare skulle finna att föreläggandet gjort att svaranden lidit skada som behöver gottgöras genom skadestånd), ett åtagande om att delge svarandena ansökan, bevisning och eventuella beslut som meddelas. Detta är viktigt om det rör sig om ett *ex parte*-ärende. Vid brådskande förelägganden krävs ett åtagande om att de relevanta avgifterna kommer att betalas så snart som möjligt. Dessutom kan det krävas ett åtagande om att inleda ett formellt förfarande så snart som möjligt.

Ärendet prövas av en domare som fattar det beslut som krävs och ser till att beslutet förses med ett sigill och skickas tillbaka till sökanden. Sökanden ansvarar för att den andra parten delges.

Beslut om husrannsakan innebär ett stort intrång och är därför förbundna med särskilda krav. De måste i regel delges av en *supervising solicitor*, som har kunskap om beslut om husrannsakan och som är oberoende av sökandens egen *solicitor*. Ansvarig *supervising solicitor* måste förklara beslutet om husrannsakan för svaranden och informera svaranden om rätten att ansöka om juridisk rådgivning. I uppdraget ingår också att genomföra eller övervaka husrannsakan, och rapportera resultatet till sökandens *solicitor*. Beslut om husrannsakan får verkan när de delges och efter en skälig period för att ansöka om juridisk rådgivning har löpt ut.

Beslut om frysning är beslut som hindrar en part från att avlägsna tillgångar i en jurisdiktion eller begränsar partens möjlighet att förfoga över sina tillgångar, oavsett var i världen de finns. Besluten får verkan samtidigt som de fattas, vilket gör delgivningen av dem extra viktiga.

I båda fallen betraktas underlåtenhet att följa besluten som domstolstrots.

Tillfälliga betalningar och säkerhet för kostnader

Parterna kan avtala om tillfälliga betalningar och säkerhet för kostnader. I avsaknad av ett sådant avtal måste en ansökan inges till domstolen. Ansökan görs genom att inge ett ansökningsmeddelande tillsammans med skriftlig bevisning. Ansökan måste delges svaranden, som får inge motbevisning. Om domstolen fattar det sökta beslutet fastställer domstolen vilken typ av säkerhet som ska ställas eller vilken betalning som ska göras, och storleken på dessa.

Kostnader för att erhålla beslut

Det finns inga fasta kostnader för att erhålla ovannämnda beslut. Särskilda domstolsavgifter tas dock ut för att utfärda en ansökan om beslut. Avgifterna beror på om ansökan ingetts med eller utan underrättande av svaranden. Mer information om dessa avgifter finns på [justitieministeriets](#) webbplats.

Sökanden är skyldig att betala sin *solicitors* arvode (och vid ett beslut om husrannsakan arvodet för en *supervising solicitor*), även om svaranden i slutändan kan förpliktas att betala dessa kostnader.

[2] Åtaganden (*undertakings*) innebär löften till domstolen. Underlåtenhet att fullgöra ett åtagande kan bestraffas hårt.

2.2 Huvudförutsättningar

Alla åtgärder som beskrivs i detta avsnitt är som sagt skönsmässiga. Domstolen beviljar inte en åtgärd om den anser att åtgärden är olämplig eller oproportionerlig i det aktuella fallet. Domstolarna tenderar att vara extra försiktiga med att utfärda beslut om husrannsakan och förelägganden om frysning eftersom detta är särskilt hårda åtgärder.

Interimistiska förelägganden

När domstolen avgör om den ska bevilja ett interimistiskt föreläggande[3] gör den först en bedömning av huruvida talan är seriös (och att det inte rör sig om en okynnestalan eller en talan i trakasserande syfte). Om så inte är fallet avslås ansökan.

Om talan är seriös gör domstolen därefter en intresseavvägning (*balance of convenience*). I denna fråga sig domstolen vad som skulle vara värst: att låta käranden klara sig utan ett föreläggande fram till rättegången eller att låta svaranden utsättas för föreläggandet. När domstolen avgör denna fråga bedömer den följande aspekter (i följande ordning):

- Skulle ett beviljande av skadestånd till käranden vara en tillräcklig åtgärd om käranden vinner i rättegången? Om skadestånd bedöms tillräckligt avslås ansökan om föreläggandet. Om så inte är fallet (t.ex. om käranden skulle lida irreparabel eller ideell skada) måste resten av frågorna besvaras.
- Skulle kärandens åtagande om skadestånd till svaranden (*cross-undertaking in damages*) om svaranden vinner målet ge svaranden tillräckligt skydd? Om så är fallet talar detta i regel för ett föreläggande.
- Om övriga faktorer verkar välvägd bevarar domstolen det rådande läget. Hänsyn kan även tas till andra sociala eller ekonomiska faktorer, t.ex. vilken effekt beviljandet eller nekandet av föreläggandet skulle få för sysselsättningen eller tillgången på läkemedel.
- Som en sista utväg kan domstolen göra en bedömning av den relativa styrkan i de grunder som parterna anfört till stöd för sina yrkanden. Detta är dock endast möjligt om det går att säga att den ena partens grunder är mycket starkare än den andra partens grunder.

Beslut om husrannsakan

Ett beslut om husrannsakan kan utfärdas för att säkra eller bevara bevis eller egendom som är relevanta i en rättsprocess. Villkoren för att erhålla ett beslut om husrannsakan är hårdare än för andra typer av

förelägganden. Domstolen utfärdar därför inte ett sådant beslut om inte sökanden visar att samtliga av följande villkor är uppfyllda:

- Det finns mycket stark *prima facie*-bevisning mot svaranden.
- De av svarandens aktiviteter som har gett upphov till rättsprocessen orsakar kändan allvarlig faktisk eller potentiell skada.
- Det finns tydliga bevis på att svaranden förfogar över komprometterande handlingar eller material.
- Det finns en "verklig möjlighet" eller "är sannolikt" att handlingarna eller materialet kommer att försvinna om beslutet inte utfärdas.

Förelägganden om frysning

Domstolen har befogenhet att bevilja ett föreläggande om frysning om detta anses "rättvist och lämpligt". Ett föreläggande om frysning utfärdas inte såvida inte kändan kan visa att samtliga av följande villkor är uppfyllda:

- Kändan har en materiell grund för sin talan och domstolarna i England och Wales har territoriell behörighet.
- Kändan har goda skäl för sin talan mot svaranden.
- Det finns skäl att tro att svaranden har tillgångar inom jurisdiktionen.
- Det finns en "verklig risk" för att svaranden kommer att hantera tillgångarna på ett sätt som innebär att domen inte kan verkställas (t.ex. genom att avyttra tillgångarna eller avlägsna dem från jurisdiktionen).

Domstolen är extra försiktigt med att bevilja förelägganden om frysning till stöd för utländska rättsprocesser. Detta gäller särskilt om föreläggandet om frysning skulle överlappa eller strida mot ett beslut om frysning som utfärdats av den utländska domstol som prövar huvudmålet, eller om den utländska domstolen har vägrat att frysa tillgångar.

Domstolen beviljar inte ett globalt föreläggande om frysning om svaranden har tillräckliga tillgångar inom jurisdiktionen. Domstolen måste också ta hänsyn till om ett globalt föreläggande kan verkställas i de länder som svaranden har tillgångar i.

Norwich Pharmacal-beslut

Rättspraxis har gett upphov till dessa beslut. En svarande som blir föremål för ett sådant beslut måste lämna ut vissa handlingar eller viss information till kändan. Även om åtgärden påminner om utlämning av handlingar före en talan och utlämning av handlingar av någon som inte är part i målet är räckvidden större, eftersom åtgärden omfattar "information" och inte bara handlingar. En ansökan om ett sådant beslut kan ges in när som helst under rättstvisten och även efter domen. Utöver de allmänna billighetsprinciperna är ytterligare ett kriterium att ett fel måste ha begåtts och att den ansökande parten kommer att väcka talan mot den som begått felet om parten får reda på vem det är. Beslutet är nödvändigt för att bidra till att rättvisa skipas och det finns inte något annat sätt att åstadkomma detta på. Svaranden är antingen den som har begått felet eller har kopplingar till eller är knuten till och har information om den som har begått felet. Ansökningar om denna typ av beslut inges till *High Court* och besluten har internationell tillämpning. Med domstolens tillstånd kan den information som lämnas ut användas i en utländsk rättstvist, vilket skiljer sig från de vanliga processprinciperna.

Förbud mot att väcka eller fullfölja en talan (*Anti-Suit Injunctions*)

Dessa förelägganden förbjuder svaranden från att driva en process i en utländsk domstol. Utöver de allmänna principerna om rättvisa rättsmedel tillämpas följande kriterier: Först och främst måste det ligga i rättskipningens intresse att en rättsprocess inte inleds, i regel på grund av att talan har väckts i trakasserande syfte eller bryter mot en avtalsbestämmelse, t.ex. mot en bestämmelse om att domstolarna i England och Wales har exklusiv behörighet. Processen måste dessutom föras i en domstol som inte omfattas av Bryssel I-förordningen. Om domstolen skulle kunna stoppa processer i dessa domstolar skulle detta undergräva principen om ömsesidigt förtroende. Enda undantaget från denna regel är om ärendet rör ett privat skiljeförfarande, då ingen sådan fara existerar.

Tillfälliga betalningar

Domstolen kan endast förplikta svaranden att göra en tillfällig betalning om svaranden har medgett sig vara

skyldig kändaren pengar, om dom redan har meddelats till förmån för kändaren men beloppet ska fastställas vid en senare tidpunkt, eller om domstolen konstaterar att kändaren i rättegången skulle tilldömas ett "betydande belopp" (eller vid ett yrkande om äganderätt till mark, en betalning för svarandens användning av marken). I ärenden som rör personskador kan betalning endast förordnas om svarandens ansvarsskyldighet uppfylls av ett försäkringsbolag eller om svaranden är ett offentligt organ.

Säkerhet för kostnader

De vanligaste fallen där domstolen kan förplikta kändaren att ställa säkerhet är följande:

- Kändaren har sin hemvist utanför EU eller Efta (Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz) och det skulle vara svårt att verkställa ett beslut om kostnader i kändarens hemvistland.
- Kändaren är ett bolag eller annat organ och det finns skäl att tro att detta inte kommer att kunna betala svarandens kostnader om det förpliktas att göra detta. (När domstolen avgör om den ska utfärda ett beslut om säkerhet tar den hänsyn till huruvida kändarens brist på pengar eller andra medel har orsakats av svarandens beteende.)
- Kändaren har bytt adress för att undvika följderna av rättstvisten, eller har inte uppgett en korrekt adress i ansökningsformuläret.
- Kändaren har vidtagit åtgärder i förhållande till sina tillgångar som skulle göra det svårt att verkställa ett beslut om rättegångskostnader.

Domstolen utfärdar endast ett beslut om säkerhet om den konstaterar att det under alla omständigheter är rättvist att göra detta. Den bedömer huruvida ansökan om säkerhet används för att hindra ett genuint krav, och huruvida detta krav har rimliga utsikter att vinna framgång.

Domstolen har även befogenhet att förordna att säkerhet ska ställas av

- någon som inte är part i målet men som finansierar talan i utbyte mot en del av intäkterna i processen, eller som har överlåtit rätten att väcka talan till kändaren för att undvika risken för ett beslut som förpliktar parten att betala rättegångskostnaderna,
- en part i målet som, utan goda skäl, har underlåtit att följa rättegångsreglerna.

[3] Detta är en sammanfattning och förfining av principerna i målet *American Cyanamid*.

3 Säkerhetsåtgärdernas syfte och innebörd?

3.1 Vilka typer av tillgångar kan bli föremål för säkerhetsåtgärder?

Interimistiska förelägganden

I ett föreläggande kan en part förpliktas att vidta eller avstå från att vidta åtgärder i samband med alla typer av tillgångar.

Beslut om husrannsakan

I ett beslut om husrannsakan åläggs svaranden att ge tillträde till sina lokaler. Sökanden får dock inte tilltvinga sig tillträde. I beslutet ska det anges vilka lokaler som får genomsökas och vilka föremål de personer som utför genomsökningen får inspektera, kopiera och avlägsna. Beslutet får endast omfatta bevisning som kan vara relevant i rättsprocessen, eller egendom som är föremål för rättsprocessen eller som kan ge upphov till en fråga i rättsprocessen.

I det standardformulär som används för beslutet åläggs svaranden att överlämna alla föremål som räknas upp i beslutet. Om relevant bevisning kan finnas på datorer måste det ges åtkomst till alla datorer i lokalerna så att de kan genomsökas, och kopior måste göras av alla relevanta föremål som hittas.

Förelägganden om frysning

Domstolen får utfärda ett föreläggande om frysning av svarandens egendom. Svaranden förbjuds då att minska sina tillgångar inom jurisdiktionen under ett bestämt värde. Domstolen kan också utfärda ett beslut om frysning av specifika tillgångar. Svaranden får fortfarande spendera angivna summor för sina levnadsomkostnader och

kostnader för juridisk rådgivning och ombud. I beslutet kan svaranden också tillåtas att hantera tillgångarna i sin ordinarie affärsverksamhet.

Standardformen för ett föreläggande om frysning är ett beslut om ett "maximibelopp", dvs. att beslutet gäller alla svarandens tillgångar upp till ett bestämt värde. Föreläggandet omfattar alla tillgångar som svaranden själv har rätt att förfoga över, inklusive tillgångar som innehas eller kontrolleras av en tredje man i enlighet med svarandens instruktioner.

Ett beslut om ett allmänt belopp eller ett "maximibelopp" omfattar alla tillgångar, inklusive lös och fast egendom, fordon, pengar och värdepapper. Beslutet omfattar även tillgångar som förvärvats efter det att beslutet har utfärdats. Beslutet kan innehålla en specifikation av vilka egendomar, företagstillgångar och bankkonton som ska frysas. Ett gemensamt bankkonto fryses inte såvida detta inte särskilt anges i beslutet.

3.2 Vilka rättsverkningar har säkerhetsåtgärder?

Svaranden varnas för att underlåtenhet att följa ett interimistiskt föreläggande betraktas som domstolstrots, vilket kan leda till att svaranden döms till fängelse eller böter eller att svarandens tillgångar beläggs med kvarstad.

Om en tredje man tillåter svaranden att avyttra tillgångar i strid med ett föreläggande om frysning utgör detta inte nödvändigtvis domstolstrots. Om en tredje man som har underrättats om föreläggandet om frysning medvetet hjälper svaranden att avyttra frysta tillgångar gör tredje mannen sig emellertid skyldig till domstolstrots. Sökanden bör därför lämna kopior av föreläggandet om frysning till tredje män såsom svarandens bankkontakter, revisorer och *solicitors*. (I standardformuläret antas detta ske och tredje män varnas för eventuella påföljder. I formuläret åtar sig sökanden dessutom att betala skäliga kostnader som uppkommer för tredje män som följer beslutet, och att ersätta dem för ansvarsskyldigheter som de har ådragit sig.) Även om banker och andra tredje män har underrättats om beslutet kan de fortfarande göra gällande sådana rättigheter till säkerhet och kvittning som uppkom innan föreläggandet om frysning meddelades.

Ett föreläggande om frysning ger inte käranden någon äganderätt till de frysta tillgångarna. Rätten att väcka talan om domstolstrots är i regel den enda åtgärd som käranden kan vidta om föreläggandet inte följs. Ett avtal som ingåtts i strid med ett föreläggande är olagligt och kan därför vara överkännbart för en part som är medveten om att det strider mot beslutet. Ibland kan domstolen dessutom bevilja ett separat föreläggande som hindrar svaranden från att fullgöra ett avtal med en tredje man. Även om ett avtal är olagligt kan äganderätt fortfarande överlåtas. Så snart ett sådant avtal har fullgjorts är det i regel inte möjligt att driva in de tillgångar som överlåtits.

3.3 Vilken giltighet har säkerhetsåtgärder?

När ett beslut om ett interimistiskt föreläggande meddelas i parternas närvaro kan det anges att beslutet gäller fram till rättegången, domen eller ett senare beslut från domstolen, eller fram till ett särskilt datum. (Om ett föreläggande gäller "fram till ett senare beslut" upphör det inte att gälla när domstolen meddelar dom, utan först när domstolen meddelar ett beslut som uttryckligen eller implicit upphäver föreläggandet.)

Ett interimistiskt föreläggande som meddelas utan att svaranden underrättas gäller i regel för en begränsad tid, sällan längre än sju dagar, och ett annat domstolsbeslut krävs för att föreläggandet ska fortsätta att gälla. När domstolen beviljar ett föreläggande utan att underrätta svaranden fastställer den i regel ett datum för en ytterligare förhandling där svaranden kan bestrida att beslutet ska fortsätta att gälla. I standardtypen av förelägganden om frysning anges att föreläggandet gäller fram till detta datum eller ett senare beslut.

4 Är det möjligt att överklaga ett beslut om en säkerhetsåtgärd?

Svaranden och den tredje man som direkt berörs av ett interimistiskt föreläggande kan när som helst ansöka hos domstolen om att beslutet ska ändras eller upphävas (även om man i regel bör vänta med att överklaga ett beslut om husrannsakan som redan har verkställts tills rättegången inleds). Det är inte nödvändigt att med att överklaga ett beslut som meddelats utan underrättelse till datumet för den ytterligare förhandlingen. Svaranden måste ge ett förhandsbesked till kärandens *solicitors* om att svaranden tänker överklaga beslutet. Överklagandet ska i regel inges till den domstol som beviljade beslutet, och prövas ofta av samma domare.

De grunder som svaranden kan anföra till stöd för ett överklagande omfattar bland annat underlåtenhet att uppfylla ett av villkoren i beslutet, en materiell förändring av omständigheterna som gör att beslutet inte längre är motiverat, beslutets besvärade effekter, oskäligt intrång i oskyldiga tredje mäns rättigheter och karendens dröjsmål med att fullfölja talan. Om föreläggandet erhöles utan att svaranden underrättades omfattar grunderna för att upphäva eller ändra beslutet även sökandens underlåtenhet att lämna ut materiella fakta till domstolen för att erhålla beslutet och otillräcklig bevisning för att motivera en interimistisk åtgärd utan underrättelse.

Om domstolen upphäver beslutet har svaranden rätt att åberopa sökandens åtagande om att betala skadestånd (*cross-undertaking in damages*) och begära ersättning för den lidna skadan. Domstolen gör en skadeutredning för att fastställa svarandens förluster, även om denna kan skjutas upp till rättegången eller ett senare tillfälle.

Domstolen har även befogenhet att upphäva eller ändra beslut om tillfällig betalning och säkerhet för kostnader, och att förordna att alla eller en del av de pengar som ska betalas enligt beslutet ska betalas tillbaka.

Länkar

[Ministry of Justice](#) (justitieministeriet)

■ Senaste uppdatering: 01/10/2021

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.